

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Miroslava Gavalca a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. v právnej veci navrhovateľov: **1/ MUDr. M.**, bytom B., **2/ F., S.**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Nových Zámkoch**, Svätoplukova č. 1, Nové Zámky, za účasti: **1/ Ing. K., K.**, **2/ I., K.**, obaja právne zastúpení JUDr. Z., advokátkou v D., **3/ Slovenský pozemkový fond**, Búdkova č. 4, Bratislava, **4/ O.**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu č. ObPÚ 12-2008/8822/TS zo dňa 28.5.2008, o odvolaní navrhovateľa 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/142/2008-25 zo dňa 22.4.2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/142/2008-25 zo dňa 22.4.2009 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi 1/ náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. ObPÚ 12-2008/8822/TS zo dňa 28.5.2008, ktorým odporca podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len zákon č. 229/1991 Zb.) rozhodol o nároku dedičov po oprávnenej osobe K., zomr. X. – Ing. K. a I. tak, že dedičom po oprávnenej osobe vydal nehnuteľnosť v k. ú. K., dom s č. X., parc. č. X., v ½ a zároveň im nepriznal vlastnícke právo k hospodárskym budovám a stromom patriacim

k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti, ktoré sa na vydávaných parcelách nachádzali v čase ich prechodu do vlastníctva štátu, pretože sa ku dňu rozhodnutia na predmetných parcelách nenachádzajú. Za tieto priznal oprávneným osobám odporca nárok na náhradu v zmysle § 14 a 16 zákona č. 229/1991 Zb. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že ich náhradu odporcom nepriznal.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého správneho rozhodnutia zistil, že toto bolo vydané v súlade s ustanoveniami zákona č. 229/1991 Zb., splňalo náležitosti v zmysle § 47 Správneho poriadku a správny orgán vo veci zistil skutočný stav, z doplnených skutkových okolností vyvodil správny právny záver a náležitým spôsobom sa v ňom vysporiadal s nedostatkami, ktoré mu boli vytýkané zo strany Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Tvrdenia navrhovateľa nepovažoval za významné, pretože ide o navrátenie vlastníctva, ktoré prebiehalo pred správnym orgánom od roku 1992. Krajský súd ďalej dôvodil tým, že právny predchodca oprávnených osôb si žiadosťou zo dňa 18.8.1992 uplatnil reštitučný nárok k nehnuteľnostiam skonfiškovaným jeho otcovi na základe rozhodnutia Konfiškačnej komisie v Komárne č. 44/44-48-a-b/1946 zo dňa 5.12.1946. Právny predchodca oprávnených osôb zomrel počas konania, dňa X.. Krajský súd zdôraznil, že neb. K. si u povinnej osoby N. uplatnil svoj nárok žiadosťou zo dňa 1.7.1992, ktorá sa nachádza v administratívnom spise odporcu. Zo spisu vyplýva, že i N. oprávnenému odpovedala listom zo dňa 28.7.1993, z čoho je zrejmé, že v roku 1995 - v čase uzatvárania kúpnej zmluvy medzi N.ako predávajúcim a navrhovateľom 1/ ako kupujúcim mala N. vedomosť o tom, že oprávnená osoba žiada aj o vydanie predmetných nehnuteľností. Krajský súd poukázal na znalecký posudok č. 382/2007 Ústavu súdneho inžinierstva Žilina pri Žilinskej univerzite, z ktorého záverov vyplýva, že stavba nezmenila prestavbou stavebno-technický charakter.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ 1/ odvolanie a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie zrušil, pretože správny orgán nepostupoval v súlade so zákonom a nezistil presne a úplne skutkový stav veci. Namietal, že správny orgán neskúmal, či oprávnená osoba riadne v zmysle zákona po podanej žiadosti dňa 18.8.1992 vyzvala povinné osoby na vydanie nehnuteľností. Uviedol, že správny orgán môže vydať rozhodnutie v zmysle § 9 ods. 2 alebo 4 zákona č. 229/1991 Zb. až potom, čo nedôjde k dohode medzi oprávnenou a povinnou osobou. Odporcovi tiež vytýkal, že sa nevysporiadal so skutočnosťou, či sa má nárok oprávnenej osoby posudzovať podľa zákona

č. 87/1991 Zb. alebo zákona č. 229/1991 Zb., hoci bol na to v minulosti krajským súdom upozornený.

Odporca ani účastníci konania sa k odvolaniu navrhovateľa 1/ v poskytnutej lehote písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo v intenciách dôvodov uvedených v odvolaní (212 ods. 1 v spojení s § 246c OSP), bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 27.4.2010 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Odvolací súd zo spisu krajského súdu zistil, že K., narodený dňa X. v K., si písomnými žiadosťami zo dňa 1.7.1992, doručenými vtedajšiemu Ministerstvu poľnohospodárstva a výživy Slovenskej republiky dňa 18.8.1992, ako oprávnená osoba – dedič po pôvodnom vlastníkovi dotknutých nehnuteľností K., zomr. dňa X. - uplatnil podľa § 9 zákona č. 229/1991 Zb. nárok na vydanie nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. K., ktoré prešli do vlastníctva štátu na základe rozhodnutia konfiškačnej komisie v Komárne č. 44/44-48-a-b/1946 zo dňa 5.12.1946, a to dom č. X. v podiele ½, na parc. č. X., dvor v podiele ½ na parc. č. X. a záhrady v podiele ½ na parc. č. X. a X.. V oboch žiadostiach bola ako povinná osoba uvedená N.

Bývalý Okresný úrad v Nových Zámkoch rozhodnutím č. OPPaLH-00087-2001/001672/BT zo dňa 2.1.2001 vo veci oprávnených osôb (právnych nástupcov po K., narodenom dňa X., zomrelom počas správneho konania dňa X.) K., narodenom dňa X. a I., rod. H., nar. dňa 2.3.1955, vyslovil, že splňajú podmienky v zmysle § 4 ods. 2 písm. c/ a § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. a priznal im vlastnícke právo k vyššie vymedzeným pozemkom a stavbám v k. ú. K.

Proti tomuto rozhodnutiu podali samostatné odvolania vedľajší účastníci konania a to N. a MUDr. M., na základe ktorých bolo napadnuté rozhodnutie rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 11S 18/01-21, 11S 19/01 zo dňa 15.5.2001 zrušené a vec bola vrátená správne

orgánu k doplneniu dokazovania a to k zisteniu, či oprávnené osoby riadne v zmysle zákona vyzvali povinné osoby na vydanie nehnuteľností a či stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti neprešli zásadnou prestavbou, ktorou by stratili svoj pôvodný stavebnotechnický charakter.

Príslušný správny orgán Okresný úrad v Nových Zámkoch vydal vo veci nové rozhodnutie č. OPPaLH-00062-2002/002762/BT zo dňa 17.1.2002, ktorým priznal oprávneným osobám vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v k. ú. K., parc. č. X., zastavané plochy v podiele $\frac{1}{2}$ a nepriznal vlastnícke právo k hospodárskym budovám a porastom, pretože sa na dotknutom pozemku nenachádzajú.

Na odvolania N. a MUDr. M. Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 13Sp 52/2003-86 zo dňa 22.10.2003 predmetné rozhodnutie zrušil a znovu vrátil vec správne orgánu na ďalšie konanie s tým, že bude potrebné skúmať, či oprávnená osoba spĺňala všetky zákonom predpísané podmienky na vznik oprávnenosti reštitučného nároku.

Po doplnení dokazovania v naznačenom smere vydal príslušný správny orgán – Obvodný pozemkový úrad v Nových zámkoch rozhodnutie č. ObPÚ-30-06/5435/TS zo dňa 3.1.2006, ktorým oprávneným osobám priznal vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v k. ú. K., parc. č. X., zastavané plochy v podiele $\frac{1}{2}$ a nepriznal vlastnícke právo k hospodárskym budovám a porastom, pretože sa na dotknutom pozemku nenachádzajú.

Krajský súd v Nitre na odvolanie N. a MUDr. M. rozsudkom č. k. 13Sp/9/2006-32 zo dňa 5.6.2006, potvrdeným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4SžoKS 125/2006 zo dňa 21.3.2007, opäť správne rozhodnutie zo dňa 3.1.2006 zrušil a vrátil vec správne orgánu na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že správny orgán sa náležite nevysporiadal s tým, či právny nárok oprávnenej osoby sa má posudzovať podľa zákona č. 87/1991 Zb. alebo podľa zákona č. 229/1991 Zb. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v svojom rozsudku stotožnil so záverom odporcu, že oprávnená osoba si zákonom predpísaným spôsobom uplatnila svoj nárok aj u povinnej osoby, čo vyplývalo z prípisu N. zo dňa 28.7.1993; vyslovil, že vo veci bude potrebné nariadiť kontrolné znalecké dokazovanie a tiež zistiť, či oprávnená osoba spĺňala aj zákonnú podmienku v zmysle § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. a to, či nebola odsúdená podľa osobitných predpisov.

V novom konaní si odporca zabezpečil doklad preukazujúci, že pôvodná oprávnená osoba – K., nar. X., nebola odsúdená podľa osobitných predpisov a nariadil tiež nové znalecké dokazovanie na otázku, či dotknutý objekt prestavbou stratil svoj pôvodný stavebnotechnický charakter a na zaujatie stanoviska k pôvodnému znaleckému posudku. Za znalca ustanovil Ústav súdneho inžinierstva Žilina pri Žilinskej univerzite. Zo znaleckého posudku č. 389/2007 mal správny orgán preukázané, že k zásadnej prestavbe dotknutej nehnuteľnosti nedošlo. Na základe takto doplneného dokazovania vydal správny orgán nové rozhodnutie č. ObPÚ-12-2008/8822/TS zo dňa 28.5.2008 o priznaní vlastníckeho práva oprávneným osobám k domu s č. X. na parc. č. X. v podiele $\frac{1}{2}$, ktoré je aj predmetom súdneho prieskumu v tomto konaní.

Zo spisu je zrejmé, že N. v roku 1995 predala nehnuteľnosti vrátane domu s č. X. na parc. č. X. a záhrady na parc. č. X./2 MUDr. M., ktorý mal v tomto dome zriadenú ambulanciu. Predmetná kúpno-predajná zmluva uzavretá medzi N. ako predávajúcim a MUDr. G. ako kupujúcim je v dotknutej $\frac{1}{2}$ v zmysle § 5 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. neplatná a preto je povinnou osobou N.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. § 1 sa zákon vzťahuje na

- a) pôdu, ktorá tvorí poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patrí, 1) a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom aj na pôdu, ktorá tvorí lesný pôdny fond, 2) (ďalej len "pôda"),
- b) obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti, včítane zastavaných pozemkov,
- c) obytné a hospodárske budovy a stavby slúžiace poľnohospodárskej a lesnej výrobe alebo s ňou súvisiacemu vodnému hospodárstvu, včítane zastavaných pozemkov,
- d) iný poľnohospodársky majetok uvedený v § 20.

Podľa § 4 zákona č. 229/1991 Zb. oprávnenou osobou je štátny občan Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý má trvalý pobyt na jej území a ktorého pôda, budovy a stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti prešli na štát alebo na iné právnické osoby v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1 (ods. 1).

Ak osoba, ktorej nehnuteľnosť prešla v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v § 6, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami, pokiaľ sú štátnymi občanmi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a majú trvalý pobyt na jej území, fyzické osoby v tomto poradí:

- a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený pri dedičskom konaní, ktorý nadobudol celé dedičstvo,
- b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol vlastníctvo, ale iba v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti nehnuteľnosti, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený iba k tejto časti nehnuteľnosti,
- c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,
- d) rodičia osoby uvedenej v odseku 1,
- e) súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými jeho deti (ods. 2).

Podľa § 5 zákona č. 229/1991 Zb. povinnými osobami sú štát alebo právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona nehnuteľnosť držia, s výnimkou

- a) podnikov so zahraničnou majetkovou účasťou a obchodných spoločností, ktorých spoločníkmi alebo účastníkmi sú výhradne fyzické osoby. Táto výnimka neplatí, ak ide o veci nadobudnuté od právnických osôb po 1. októbri 1990,
- b) cudzích štátov (ods. 1).

Povinná osoba je povinná s nehnuteľnosťami až do ich vydania oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára, odo dňa účinnosti tohto zákona nemôže tieto veci, ich súčasti a príslušenstvo previesť do vlastníctva iného. Také právne úkony sú neplatné. Právo na náhradu škody, ktorú povinná osoba spôsobí oprávnenej osobe porušením týchto povinností, zostáva ustanovením § 28 nedotknuté (ods. 3).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu a dôvody v ňom uvedené si osvojuje ako svoje vlastné s poukazom na § 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 219 ods. 2 OSP.

K odvolacej námietke navrhovateľa (totožnej s jedinou námietkou uvedenou v opravnom prostriedku zo dňa 16.6.2008), že vo veci nebolo ustálené, či sa nárok oprávnených osôb mal posudzovať podľa zákona č. 87/1991 Zb. alebo zákona č. 229/1991 Zb., treba uviesť, že ako odporca tak i krajský súd sa ňou riadne zaoberali a vysporiadali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti s touto námietkou poukazuje na stanovisko č. 45 Zbierky rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (vydanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky, ročník 1998, čiastka 4-5), podľa ktorého § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. rieši i prípady, v ktorých sa postupuje aj voči osobám, ktorých nehnuteľnosti prešli na štát už pred 25.2.1948 podľa predpisov o konfiškácii podľa osobitných predpisov z roku 1945 (nariadenie SNR č. 104/1945 Zb. SNR, Dekrét prezidenta republiky č. 108/1945 Zb.).

Z administratívneho spisu je zrejmé, že dotknuté nehnuteľnosti prešli na štát na základe konfiškačného rozhodnutia vydaného podľa § 1 ods. 1 písm. b/ nariadenia č. 104/1945 Sb. N. SNR a preto niet pochyb, že predmetná vec podlieha právnemu režimu zákona č. 229/1991 Zb.

K odvolacej námietke navrhovateľa o nedostatočnom preukázaní skutočnosti, či oprávnená osoba riadne v zmysle zákona vyzvala povinné osoby na vydanie nehnuteľnosti, treba poukázať na obsah administratívneho spisu, z ktorého vyplýva (žiadosť oprávnenej osoby zo dňa 1.7.1992, list povinnej osoby zo dňa 28.7.1993), že pôvodne oprávnená osoba si u N. ako u povinnej osoby riadne uplatnila svoj nárok, pričom ohľadne domu k dohode nedošlo.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné dospieť k inému záveru, ako bol ustálený v správnom konaní a v konaní pred krajským súdom a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1, 2 OSP ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 142 ods. 1 OSP tak, že navrhovateľovi 1/ náhradu trov konania nepriznal, nakoľko nebol v konaní úspešný.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. apríla 2010

JUDr. Ing. Miroslav Gavalec, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová